

Interprofessioneel leren en werken

Over het speelveld tussen retoriek en praktijk

Inleiding bij de dialoogsessie 4 mei 2017

Ard Sprinkhuizen, associate lector Maatschappelijk Werk Inholland

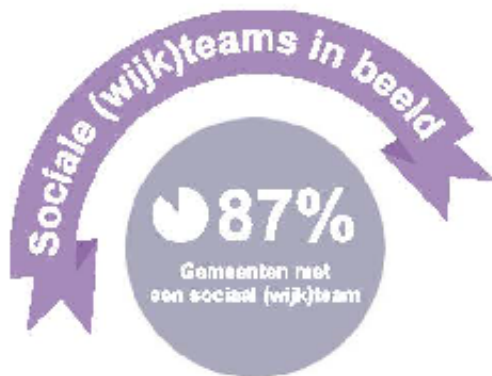
De vier gezichten van sociaal werk

Doelstellingen transformaties (SCP, 2016)

- Participatie verhogen: arbeid, zinvolle dagbesteding, sociale contacten
- Integraal en samenhangend beleid ('één gezin, één plan, één regisseur')
- Verschuiving van de tweede naar de eerste naar de nulde lijn: preventie, normaliseren, ontzorgen
- Versterking van de eigen verantwoordelijkheid en (zelf)redzaamheid: eigen kracht!
- ...Kostenbesparing...

Knelpunten

Hoge caseload & werkdruk
Door veel individuele vragen van verschillende soorten cliënten.

Onderlinge afstemming om als team integraal te werken
Welke deskundigheid is binnen het team nodig?

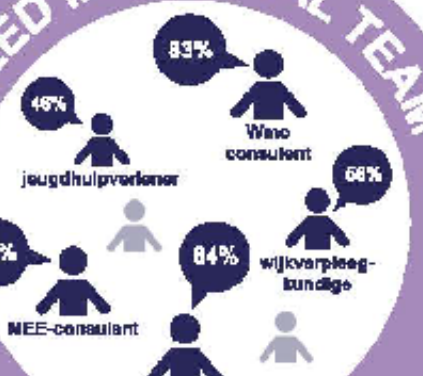

Veel tijd kwijt aan administratieve & registratie
Invullen registratieformulieren en monitoren van resultaten.

Percentage gemeenten dat deze professionals in het sociaal (wijk)team heeft

BREED INTEGRAAL TEAM

meest voorkomende model

Samenwerkingspartners

Veilig Thuis

69%

Polis

62%

Woning corporatie

61%

Sociaal (wijk)team

57%
Centrum Jeugd & Gezin

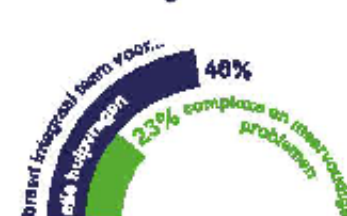
64%
Tweedelijnszorg

Waar SWT's nog niet aan toekomen

- overtuigend werken
- preventief werken
- ondersteunen collectieve voorzieningen
- organiseren van nuclei/zorg; informele netwerken, buurthulp

Hoe doen gemeenten het?

Een taaie beroepen- en organisatiestructuur

Remedial
teacher

Psychotherapeut

Leerkracht

Psychiater

Huisarts
(gezondheid)

Ouderenadviseur
(ouderen)

Verpleegkundige
(zorg)

Jeugdzorgwerker
(jeugd)

Wijkagent
(veiligheid)

Belasting-
adviseur

Advocaat

Domein-
afhankelijke
generalisten

Woonconsulent
(huisvesting)

Kwartiermaker
(GGZ)

Medisch
specialist

Diaconaal werker
(zingeving)

Reïntegratiecoach
(arbeid)

Leerplicht-
ambtenaar

Logopedist

CJG-functionaris
(opvoeding)

Sociaal raadsliden
(sociaal juridisch)

Orthopedagoog

Substitutie

Beperkte draagkracht

“Het Wmo loket is gestopt en we hebben een bulk extra werk op ons afgekregen. We schrijven de beschikking in concept, de teamleider moet het goedkeuren en dan plaatsen zij (gemeente) de stempel. Van het schrijven van beschikkingen werd ik echt helemaal moedeloos. We wisten niets van de traplift en scootmobiel etc. en kregen echt heel veel aanvragen. Steeds onvolledige beschikkingen die dan weer werden teruggestuurd.” (Sociaal werker van een sociaal team)

“Er is angst omdat je hele grote beslissingen neemt. De beer gaat los als iedereen kan indiceren.” (team coördinator sociaal team)

- *“Het lijkt dat de teams vooral de bezuiniging moeten opvangen: het is een aanpassing in de inrichting en dus een instrumenteel politiek middel om bezuinigingen te realiseren. Hoe verhoudt zich dat tot de ideologie erachter?” (Bestuurder maatschappelijke organisatie)*
- *“Hoewel wij geen financiële druk voelen merk je dat de consultants uit zichzelf op zoek gaan naar de goedkoopste oplossing. Wanneer een duur traject wordt voorgesteld gaan ze op eigen initiatief kijken of het ook anders kan.” De consultants lijken zich (on)bewust bezig te houden met de bezuinigingsvraag die (o.a.) aan de transformatie ten grondslag ligt” (Professional Sociaal Team)*

“De gemeente wil dat we wel snel afschalen. Ik worstel met de vraag: Kan het of doe ik het omdat het door de gemeente van me verwacht wordt? Er is zoveel druk, hoe moet je prioriteren? Ik moet zoveel. Hoe spoort dat moeten met mijn professionele oordeel?” **(Professionals RIBW)**

“We zien het wel op papier maar niet in de praktijk. Heeft ook te maken met scheiding c/j coaches en wijkteams- deels heb je met dezelfde gezinnen te maken - wie heeft dan de regie- wie bepaalt wie wat gaat doen....wie heeft de macht?” **(ambtenaar gemeente)**

“Kwetsbaren hebben vaak onbetrouwbare netwerken. Soms zijn deze onderdeel van het probleem. Vroeger had je een casemanager op een (MPG)gezin, die missen we. Er gaapt een hiaat tussen ons en het wijkteam, wat zij zouden moeten kunnen en doen. Die controlefunctie mis je echt. Een casemanager ontbreekt. 1 gezin 1 plan werkt niet: als er geen hulpvraag is, doet het SWT niets.” **(Prof. 2 de lijn, Veilig Thuis).**

Retorische vragen en echte antwoorden (of andersom)?

- Is interprofessioneel werken altijd geboden?
- Is een T-shaped professional wel een oplossing, of vooral een excuus om niet te bewegen?
- Sluit het gebruik van termen als professioneel kapitaal, praktische wijsheid (Baart), deugdenethiek, boundary crossing, positieve gezondheid, transformatieleren wel aan bij mogelijkheden en de handelingspraktijk van (aankomende) professionals?
- Is het formuleren van een gemeenschappelijke visie en het gebruik van een gemeenschappelijke taal geen 'windowdressing'?
- Hoe om te gaan met statusverschillen, onderlinge wedijver, organisatiebelangen?
- Hoe vinden we de tijd voor de nodige 'vliegreuven'?
- Hoe vinden we een evenwicht tussen onterecht ingrijpen (de taak van de voorkant) en onterecht níet ingrijpen (de taak van de achterkant)?

Hoe te reageren?

De drie klassieke reacties op grote veranderingen (Hirschman: the rhetoric of reaction):

- **Perversity: je bereikt precies het tegenovergestelde!**
- **Jeopardy: je brengt alles in gevaar!**
- **Futility: het haalt toch niets uit!**

(en de evenknieën):

- **Synergie: alles versterkt elkaar!**
- **Imminent danger: we moeten wel!**
- **History on our side: alles leidt tot deze uitkomst!**

www.kennisplatformsdnh.nl

www.wmowerkplaatsen.nl

www.inholland.nl/onderzoek/lectoraten/social+work

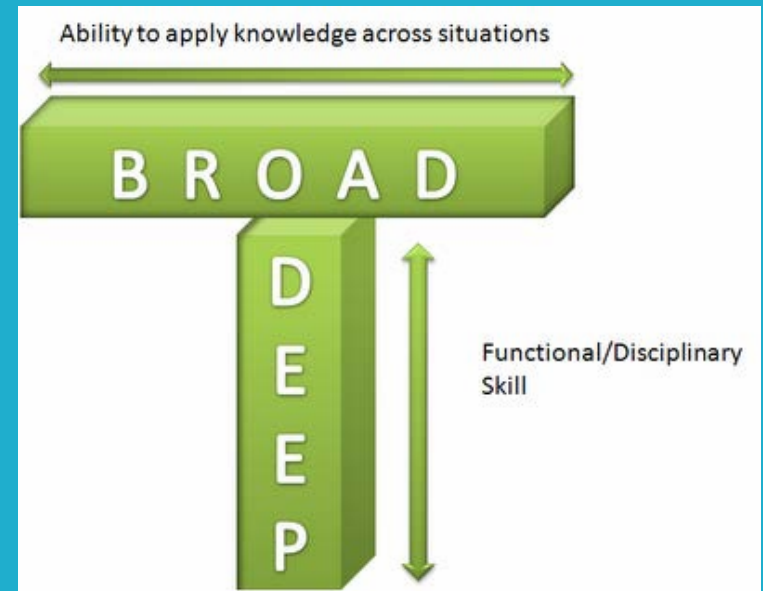
www.movisie.nl

www.canonsociaalwerk.nl

Ard Sprinkhuizen: ard.sprinkhuizen@inholland.nl

De generalist verbindt: T-shaped professional

- Diepgravende vakkennis binnen het eigen generalistisch domein (hulpverlening, zorg (voorbehouden handelingen), samenlevingsopbouw)
- Verdiepende kennis / competenties om de samenwerking en verbinding met andere generalistische disciplines goed invulling te geven: jeugdzorg, opvoedingsondersteuning, psychiatrie, Ivg, schuldhulp enzovoort.
- Generalist naar bewoners en cliënten, 'specialist' in het team.

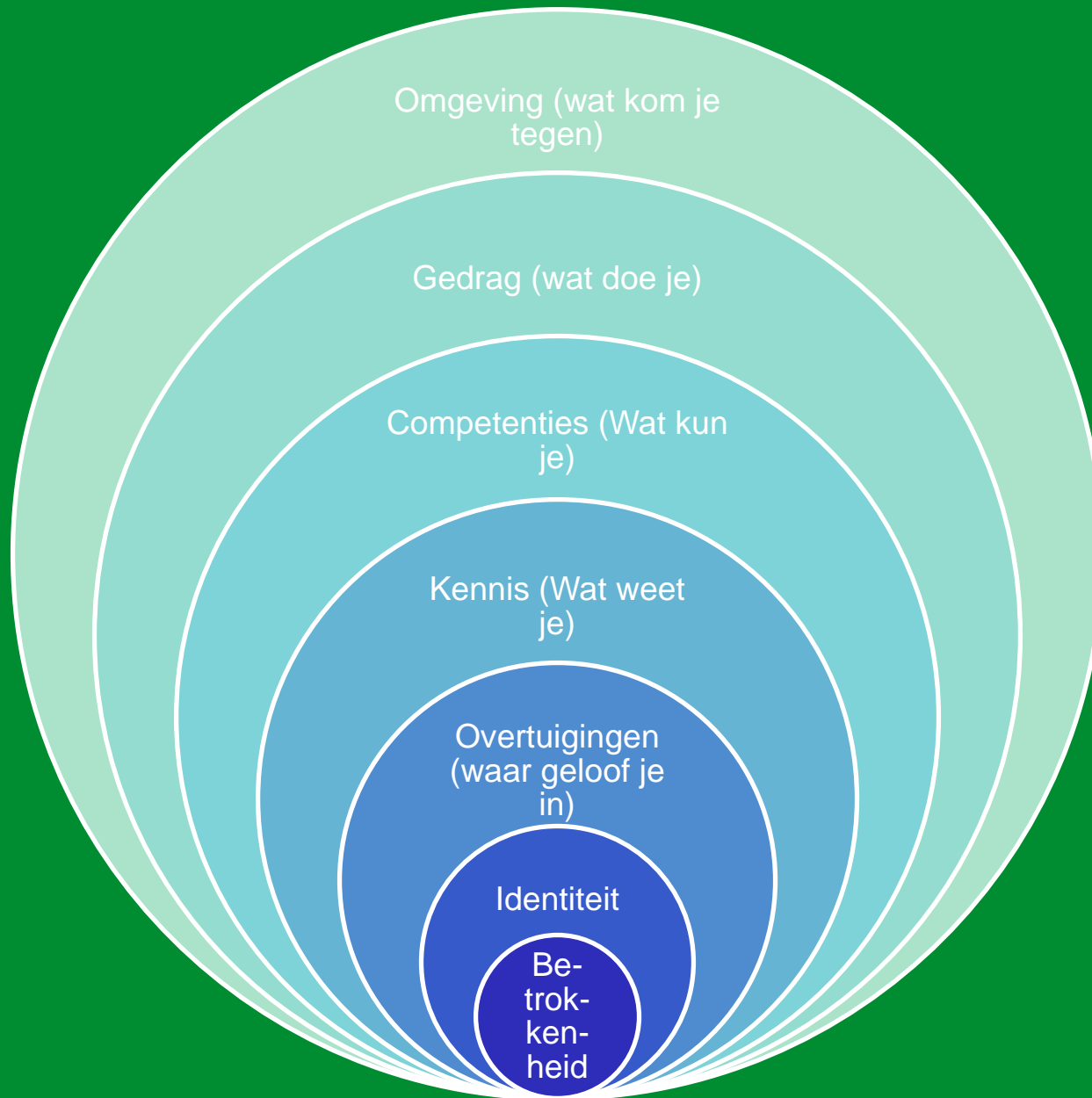

Deugden

- **Betrouwbaarheid**
- **Eerlijkheid**
- **Compassie en barmhartigheid**
- **Solidariteit**
- **Rechtvaardigheid**
- **Invoelend vermogen (empathie)**
- **Dienstbaarheid**

reflectieve professionaliteit

De verstandige professional

- Een belichaamde grondhouding
- Methodische vaardigheden
- Vakkennis

- Het leveren van 'maatwerk': kunnen improviseren
- Praktische wijsheid, vanuit het 'binnenperspectief'
- Durven doormodderen in uitzichtloze situaties
- Fouten kunnen en durven maken
- Het humanitaire perspectief als leidraad

De finaliteitsvraag: waar gaat het *wezenlijk* om (Baart)?